

ПРОСТІР СИНАГОГ: єврейська історія, спільна спадщина та відповідальність
THE SPACE OF SYNAGOGUES: Jewish history, common heritage and responsibility

ВІД МІСЬКОГО ГОЛОВИ

Заснований майже вісім століть тому, Львів упродовж своєї історії був домівною для людей різних ідентичностей, які належали до багатьох культурних, релігійних, етнічних, національних та соціальних спільнот і груп. Власне, це розмаїття і сформувало характер міста, його простір та архітектуру, ставши надбанням світової культурної спадщини. Попри те, що львівська забудова загалом добре збереглася до сьогодні, політичні перевороти, радикальні експерименти та війни XX століття зруйнували унікальну міську спільноту та культуру. Великою трагедією стало вбивство єврейської громади Львова під час нацистської окупації міста та Голокосту в 1941–1944 роках.

Як відомо, в центральній частині міста вже реалізовано чимало необхідних проєктів, однак, говорячи про єврейську спадщину, мусимо визнати, що роботи багато. Для людей з різних частин світу, які їдуть сюди у пошуках особистих та родинних історій своїх предків, важливо побачити, що ми, сучасні мешканці Львова, шануємо та зберігаємо спільну спадщину.

Міська влада Львова, поділяючи цю відповідальність, ініціювала низку проєктів, спрямованих на вшанування місць єврейської історії. У співпраці з Центром міської історії та Німецьким товариством міжнародної співпраці (GIZ) було проведено дослідження, консультації та пошук концепцій вшанування історії євреїв у Львові на місцях, які є важливими для єврейської історії та громади та є публічними просторами. Я переконаний, що такий підхід та приклад буде хорошим орієнтиром для всієї нашої держави.

Об'єднавши зусилля дослідників, експертів та представників єврейських організацій, ми обрали й обговорили вартісні пропозиції. Розвинути ці ідеї та втілити їх у життя – наш обов'язок. У числі обговорених ідей є проєкт, який включає консервацію синагоги «Золота Роза», вшанування та облаштування місць Бейт Гамідрашу та Великої міської синагоги, знищених в часі Голокосту. Реалізація цього проєкту спричинить важливі й помітні зміни, сприятиме глибшому розумінню історії нашого міста та України.

Наше спільне завдання сьогодні – тих, хто живе в цьому місті, й усіх, кому Львів близький та важливий, – взяти на себе спільну відповідальність, аби з повагою до традицій та історії місця, з дотриманням рекомендацій UNESCO реалізувати проєкт, який вшанує багату історію євреїв у Львові, стане місцем пам'яті про трагедію Голокосту і створить новий меморіально-освітній простір, що сприятиме діалогу – і з минулим, і між сучасниками. Від імені міста Львова запрошую всіх небайдужих підтримати цю ініціативу та сприяти реалізації проєкту.

Андрій Садовий, міський голова Львова

FROM THE MAYOR OF LVIV

Throughout the almost eight centuries of its history, Lviv has been home to people of many different cultural, religious, ethnic and national communities who have shaped the character of the city, its spaces and its architecture. This heterogeneity has produced a UNESCO recognized world cultural asset. Even if most of Lviv's buildings have survived the political upheavals, radical experiments and the wars of the 20th century, the community and culture of the city's former Jewish inhabitants did not. They were eradicated during the 1941-1944 Nazi occupation of the city and the tragedy of the Holocaust.

Although numerous measures have been carried out to rehabilitate our historical city, there is still much to be done to acknowledge and preserve our Jewish heritage. People from all over the world come here looking for traces of their families and histories of their ancestors. It is therefore incumbent upon us, the current citizens of Lviv, to preserve and cherish the memory of Lviv's Jewish community and its contributions to our common heritage.

That is why Lviv's city authorities have initiated projects to commemorate sites of Jewish history. Together with the Lviv Center for Urban History and the German Society for International Cooperation (GIZ) GmbH, we have consulted experts and conducted studies to find concepts for memorializing sites that were and are significant to Lviv's and the world's Jewish community, and which are now public spaces. I believe our actions and our approach towards this important but often-neglected part of our history will be an example to others in the rest of Ukraine.

The joint efforts of historians, researchers, technical experts and members of the present Jewish community have generated discussions and produced thought-provoking ideas. We should develop these ideas and implement them. Among them are projects to conserve the remains of the Golden Rose Synagogue, to memorialize the site once occupied by the Beth Hamidrash building, and to commemorate the site of the former Great City Synagogue, all of which were destroyed during the Holocaust. The implementation of these projects will reinstate the significance of these currently misused and derelict places and bring citizens and visitors to a better understanding of our city's and our country's history.

This is a goal for all who live in the city today and for all, no matter where they live, who care about Lviv. We have a shared responsibility for respecting our city's heritage. We have to implement these projects to memorialize the rich history of the Jewish community of Lviv, and do so in accordance with UNESCO guidelines. These shall be places of memory about the Holocaust and the vitality of the community that lived here before the tragedy. They shall be a memorial and an educational space to inspire dialog between the past and the present. On behalf of the City of Lviv, I invite all those concerned to support the initiative and contribute to implement these projects.

Andriy Sadovyi, Mayor of Lviv

ЗМІСТ

- 1 / Історія
- 2 / Стан перед початком проекту

- 3 / Пошук концепції
- 4 / Концепція та її реалізація
 - Синагога «Золота Роза»
 - Бейт Гамідраш
 - Меморіал «Увіковічення»
 - Велика міська синагога
- 5 / Місце живої історії

- 6 / Результати та плани
- 7 / Організатори та партнери
- 8 / Як підтримати проект
- 9 / Контакти / Вихідні дані

CONTENTS

- 1 / History 5
- 2 / Situation before the Project 10

- 3 / The Search for a Concept 12
- 4 / The Concept and its Implementation 14
 - The Golden Rose Synagogue 16
 - Beth Hamidrash 19
 - „Perpetuation“ Memorial 20
 - Great City Synagogue 30
- 5 / A Place of Living History 33

- 6 / Results and Plans 34
- 7 / Organizers and Partners 35
- 8 / How to Support 36
- 9 / Contacts / Imprint 38

1 / ІСТОРИЯ / HISTORY

Вигляд на частину міста з Великою міською синагогою, Бейт Гамідрашем та синагогою Золота Роза, початок 1930-х рр.
A view of the area with the Great City Synagogue, Beth Hamidrash and the Golden Rose Synagogue, early 1930s

На початку XX століття історик Маєр Балабан (1877-1942) запрошував сучасників відвідати історичний єврейський квартал і, звичайно, синагогу «Золота Роза»: «Уся історія євреїв у Львові зійшлася в цьому закритому огороженому дворіку... Пройдімося цими вуличками, зайдімо до цих будинків, які століттями приховували стільки суперечностей, стільки всього піднесеного і приземленого, відтворімо у своїй уяві те, чого більше немає...» Це історія однієї з найдивовижніших за красою ренесансних споруд та місця, на якому впродовж кількох століть було споруджено важливі для єврейського релігійного та суспільного життя споруди. Також, це історія їхніх змін, які відображали та впливали на розвиток єврейської громади. Сьогодні це місце пам'яті про трагедію вбивства євреїв Львова та Галичини та символ долання десятиліть занедбування та стирання.

Перед початком Другої світової війни у Львові діяло кілька десятків синагог, саме ж місто було важливим осередком релігійного, культурного та суспільного життя євреїв. Найдавніші синагоги розташовувалися в середмісті та формували тут центр історичної єврейської ділянки, яка охоплювала декілька кварталів неподалік від головної площі – Ринку. З одного боку, ділянка була частиною міського організму, а з іншого – самодостатнім мікросвітом. Найдавніша, ймовірно, в цілому місті синагога розташовувалася на місці сучасної площі Арсенальної. Вона була збудована у XIV столітті, а в 1527 році велика пожежа, яка знищила майже весь готичний Львів, не оминула і цієї будівлі. За тридцять років тут громада збудувала нову синагогу, ймовірно, в готичному стилі, що була головною єврейською святиною аж до початку XVII століття. Сьогодні ми не знаємо, як виглядали обидві синагоги.

At the beginning of the 20th century, the historian Majer Balaban (1877-1942) invited his contemporaries to visit the historical Jewish quarter and the Golden Rose Synagogue because “the entire history of the Jews in this city comes together in this enclosed fenced little courtyard...” He asked his contemporaries to „[W]alk through these streets with me, enter the buildings that for centuries have hidden so many contradictions, so many things elevated and base; reconstruct in your fantasy what is no more...” This is a story of one of the city’s most remarkable Renaissance buildings, and the story of a particular part of the Jewish quarter that over the centuries hosted important religious buildings. This is also a story about transformations that reflected and impacted the development of the Jewish community. Today this is a site to remember the Holocaust victims and overcome the post-war decades of neglect and history ignored.

Before the Second World War, there were dozens of synagogues in Lviv, and the city was an important center of Jewish religious, cultural and social life. The oldest synagogues were located in the inner city in the historical Jewish quarter near the city’s main Rynok Square. The inhabitants of the Jewish quarter were citizens of the town and at the same time members of a self-contained community. It is believed that the oldest synagogue in Lviv once stood on what is now Arsenalna Square in the 14th century. It was destroyed in the Great City Fire of 1527 and another synagogue was built on the site in 1555. This served as the community’s main synagogue until the beginning of the 17th century, when it became too small for the growing congregation. Unfortunately, there are no records of what either of these buildings looked like.

Синагогу «Золота Роза» приватно збудував за проектом Павла Римлянина купець Іцхак бен Нахман на сусідній ділянці ще в 1582 році. За іменем фундатора її називали Синагогою Нахмановича, а також «Турей Загав» («Золоті рядки») – від назви праці знаменитого вченого та рабина Давида Галеві Сегала, який тут молився у 1654-1667 рр. Проте вже до кінця XVIII століття простору «Золотої Рози» стало бракувати, і громада вирішила збудувати більшу синагогу на сусідній ділянці, де стояла давніша синагога. Нову Велику міську синагогу відкрили 1801 року, і вона стала основною для середмістя. Бейт Гамідраш (дім навчання), розташований між цими двома синагогами, спершу був дерев'яною будівлею, але в 1797 році тут вимурували нову цегляну споруду. На горішньому поверсі діяла опалювана бібліотека та навчальні приміщення, а на першому – зал для молитви. Спланований так, як і в синагозі, він був основним місцем усієї споруди та простором, де чоловіки вивчали священні тексти, їх інтерпретації та молилися.

The Golden Rose Synagogue, built for private use by the financier Yitzhak ben Nachman (Isaak Nachmanovych) on an adjacent plot in 1582, gradually took over the role of the quarter’s main synagogue. Designed by the master builder Paulo Italus (Paolo the Italian), it was one of the most spectacular late-sixteenth-century Renaissance architectural landmarks of the city. From 1654 to 1667, the famous scholar and Rabbi David Ha-Levi Segal, known for his work “Turei Zahav” (The Golden Lines), prayed here, and hence it also became known as the Turei Zahav. By the end of the 18th century, the Golden Rose had itself become too small for the community. It was therefore decided to replace the old 1555 synagogue that still stood on the neighbouring site with a much bigger building. The new “Great City Synagogue” opened in 1801 and became the main synagogue of the inner city. The Beth Hamidrash (House of Learning) building, located between the Golden Rose and what became the site of the Great City Synagogue, was first a timber structure. In 1797, it was rebuilt in brick and contained a heated library and study rooms on the upper floor, and a vaulted prayer hall on the ground floor, where men could pray, read and interpret texts.

Велика міська синагога /
Great City Synagogue, 1900s

Синагога «Золота Роза»/
Golden Rose Synagogue, 1912

Бейт Гамідраш (зліва), 1900-ті /
Beth Hamidrash (left), 1900s

Синагога «Золота Роза», 1941
The Golden Rose Synagogue, 1941

Синагога «Золота Роза», 1943
The Golden Rose Synagogue, 1943

Усі три споруди було зруйновано під час Другої світової війни. Це був один зі злочинів Голокосту, що його організувала окупаційна німецька влада, яка прагнула вбити всіх євреїв та стерти зі сторінок історії будь-яку згадку про єврейську культуру. Збереглися лише фрагменти двох стін «Золотої Рози». Після війни ця порожня ділянка була покинутою та функціонувала як відкритий простір.

В 1970-х рр. було проведено археологічні розкопки, а наприкінці 1980-х місця фундаментів Великої міської синагоги та Бейт Гамідрашу було протрасовано, а залишки синагоги «Золота Роза» законсервовано. Проект був розроблений Інститутом Укрзахідпроектреставрація у Львові. У середині 1990-х на одній із вцілілих стін синагоги за ініціативою Єврейського культурного товариства ім. Шолом Алейхема була встановлена пам'ятна дошка про Золоту Розу та її знищення.

All three buildings were destroyed by the Nazis during the Holocaust and German occupation of the city. This was a part of the Nazi policy to kill Jews and destroy all part of Jewish life. Only parts of the walls of the Golden Rose survived, but otherwise the places where these buildings once stood for decades remained empty and abandoned.

Archeological excavations took place on the site of the Great City Synagogue in the 1970s. During the late 1980s, the positions of the foundations of the Beth Hamidrash and Great City Synagogue were established and documented, conservation work was carried out on the remains of the Golden Rose. In the mid 1990s, a commemorative plaque describing the Golden Rose and its destruction during the war was installed on one of its surviving walls. This was an initiative of the Sholom Aleichem Jewish Cultural Society in Lviv.

Вигляд на місце Бейт Гамідраша та синагоги «Золота Роза», 2008 / A view to the Beth Hamidrash and the Golden Rose Synagogues sites, 2008

2 / СТАН ПЕРЕД ПОЧАТКОМ ПРОЕКТУ / CONDITION BEFORE THE PROJECT

Залишки стін та фундаменти синагоги «Золота Роза» роками перебували у плачевному стані, а ділянка була занедбаним місцем. Попередні спроби збереження споруди не убезпечили пам'ятку від руйнування, відтак наразивши на небезпеку ті частини синагоги, що не були знищені. Стіни руйнувалися, бо звідусіль затікала вода, адже було відсутнє належне накриття. Долівка була вкрита бетонними плитами та поросла бур'янами. Через відсутній належний стік для дощових вод над спорудою нависала загроза постійних руйнувань. До 2015 р. єдиним місцем для доступного огляду стала тераса ресторану «Під Золотою Розою», який неодноразово критикували за зневажливе представлення єврейської культури. Металевий паркан, який мав стати тимчасовим засобом для охорони, лише відокремив цей простір від огляду. Одразу за парканом було неозначене місце, де до Другої світової війни розташовувався Бейт Гамідраш, або дім навчання. Це було дуже занедбане й відгороджене місце зі зруйнованими протрасованими фундаментами, зведеними наприкінці 1980-х, заросле кущами й деревами. Площа, де наприкінці 1980-х років також було покладено нове мощення та протрасовано фундаменти Великої міської синагоги, у наступні роки використовувалася як відкритий простір, де несанкціоновано паркували автомобілі та зрідка проводили культурні заходи. Протягом останніх років постійно зростає його комерціалізаційне використання. Свідченням цього є два ресторани, які у теплий період року розміщують столики. Саме тому особливо нагальною була потреба зупинити руйнування, законсервувати стіни та фундаменти синагоги та гідно вшанувати місця будівель, які були важливими в релігійному та суспільному житті євреїв Львова та регіону.

The ruins of the Golden Rose synagogue for many years were in a deplorable state. The site became a place of general neglect, the building's remains have fallen into disrepair, thus further endangering the few original parts that survived. For years rain water penetrated from above remaining fragments of the wall due to a lack of capping; the unprotected lower parts likewise suffered water damage, and some of the walls thus becoming unstable. The exposed floor was covered by rubble and fragments of the original tiling, and there is no proper ground drainage. Also, before 2015 the only way for general public to approach the ruins was via the terrace of the neighboring restaurant, "At the Golden Rose", widely criticized for its disrespectful exploitation of Jewish traditions and culture. Any other access or view was blocked by a corrugated metal fence in front of the Golden Rose and the Beth Hamidrash sites. The site immediately behind the metal fence contains no sign of the Beth Hamidrash building that once stood there. It was instead covered with wild growing weeds, bushes and trees and rubbish was often thrown onto it. After the site of the Great City Synagogue was paved over at the end of 1980s it was then used as an all-purpose public open space, including occasional cultural events, but more often as an unsanctioned parking lot. Recently, the space has been taken over by commercial interests. Two new cafés now use it as outdoor extensions and fill it with summertime tables, which is hardly an appropriate use of a place where a synagogue once stood and was destroyed. There was therefore an urgent need for the remains of the buildings to be protected from further decay, and for the dignity of these former places of worship to be reinstated and safeguarded.

Залишки синагоги „Золота Роза“, 2010 / The Golden Rose Synagogue remains, 2010

Зацікавлені учасники та мешканці обговорюють конкурсні завдання, 2010
Stakeholders and citizens discuss the planning of the competition, 2010

Прес-конференція журі конкурсу, 2010
Competition Jury press conference, 2010

3 / ПОШУК КОНЦЕПЦІЇ / THE SEARCH FOR A CONCEPT

Єврейська історія та спадщина Львова й України загалом дедалі частіше стає темою публічних обговорень та нових ініціатив спрямованих на те, щоби звернути увагу на пов'язані з нею місця, які десятиліттями були занедбані. Однією з них був міжнародний конкурс для місць єврейської історії Львова, ідея якого з'явилася на конференції «Міська єврейська спадщина та історія Центрально-Східної Європи», що її організував Центр міської історії у жовтні 2008 року.

The Jewish history and heritage of Lviv and of Ukraine in general has become a subject of increasing discussion in recent years. Several initiatives have been taken to redress many years of neglect and concealment. One of such initiatives was an international ideas competition to commemorate sites of Jewish memory in Lviv that arose from the conference "Urban Jewish Heritage and History in East Central Europe", which took place in October 2008 at the Center for Urban History in Lviv.

У 2010 році Львівська міська рада у співпраці з Центром міської історії та Німецьким товариством міжнародної співпраці (GIZ) GmbH провела конкурс щодо вшанування трьох місць єврейської історії у Львові. З-поміж 35 надісланих пропозицій для місць Бейт Гамідрашу, синагоги «Золота Роза» та Великої міської синагоги, міжнародне журі вибрало концепцію арх. Франца Решке. У 2011-2013 рр. відбулися дискусії та громадські обговорення з архітекторами, адміністрацією міста, єврейськими організаціями, мешканцями, істориками, археологами та фахівцями-будівельниками щодо розроблення та реалізації проекту. На місці Великої міської синагоги та Бейт Гамідрашу було проведено додаткові археологічні дослідження та обстеження залишків синагоги «Золота Роза». Результатом стало розроблення кількох проектів із залученням міжнародних експертів. Арх. Франц Решке надав детальний проект, на основі якого арх. Юрій Столяров підготував офіційну документацію. У 2014 р. к.арх.н. Оксана Бойко з Інституту Укрзахідпроектреставрація підготувала проект консервації синагоги «Золота Роза». Важливою умовою було дотримання вимог чинного законодавства, рекомендацій ЮНЕСКО та урахування можливості реконструкції синагоги «Золота Роза». Реалізація цих проектів розпочалася у липні 2015 р.

In 2010 an international competition to commemorate three sites of Jewish history in Lviv was organized by the Lviv City Council in partnership with the Center for Urban History and the German Society for International Cooperation (GIZ) GmbH. Among 35 proposals for the sites of the Beth Hamidrash, the Golden Rose and the Great City Synagogues an international jury has chosen a concept from arch. Franz Reschke. Public hearings and consultations with historians, representatives of the Jewish organizations, municipal officials, experts and architects from different countries ensured accordance with legislation in Ukraine and UNESCO requirements. Further archeological excavations on the sites of the former Great City Synagogue and the Beth Hamidrash and a study of the Golden Rose remains were carried out in 2013. Arch. Reschke develop project documentation with arch. Yuriy Stoliarov. In 2014, dr. Oksana Boyko drew up plans for the conservation of the Golden Rose remains. The implementation of these plans started in July 2015.

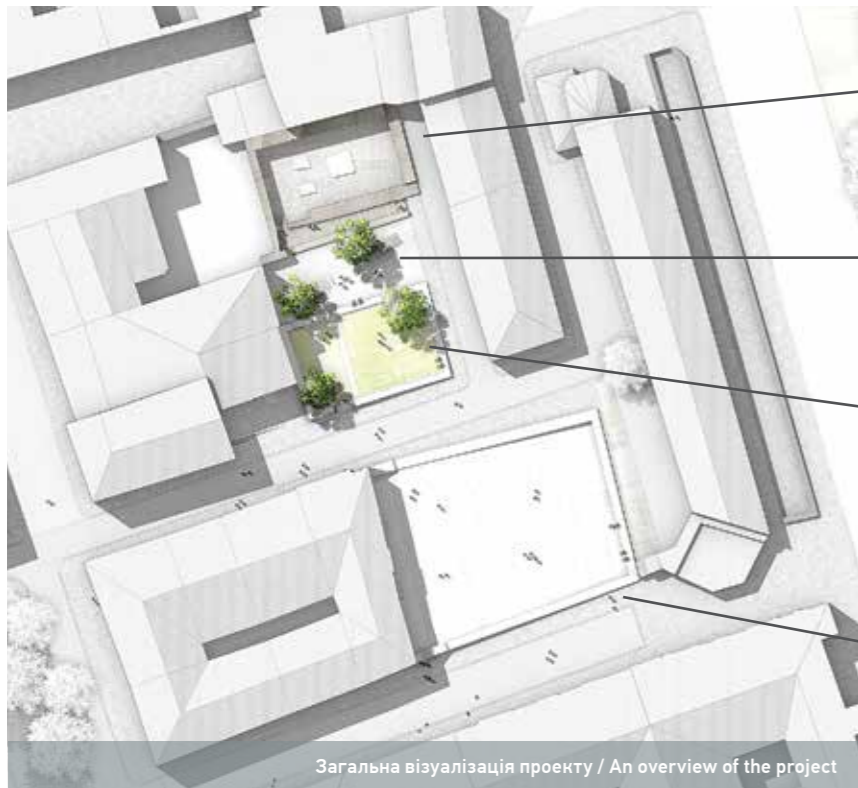

Виставка конкурсних проектів, 2010
Exhibition of the Competition Entries, 2010

Обговорення конкурсних проектів, 2010
Discussion of the Competition Entries, 2010

4 / КОНЦЕПЦІЯ ТА ЇЇ РЕАЛІЗАЦІЯ / THE CONCEPT AND ITS IMPLEMENTATION

Загальна візуалізація проекту / An overview of the project

Залишки синагоги «Золота Роза»:
тихе, автентичне, гідне
місце вшанування пам'яті.

The remains of the Golden Rose:
a quiet, authentic, respectful
place of remembrance.

Меморіал «Увіковічення»:
голоси спільноти та пам'яті.

The "Perpetuation" Memorial:
the voices of community and memory.

Місце Бейт Гамідрашу:
простір діалогу та рефлексій
між минулим та майбутнім.

The site of the Beth Hamidrash:
a place for reflection and dialog
between the past and the present

Місце Великої міської синагоги:
простір уваги та вшанування
знищеної будівлі

The site of the Great City Synagogue:
a space recalling the presence
of the destroyed building

Ініціатива «Простір Синагог: єврейська історія, спільна спадщина та відповідальність» складається з чотирьох проектів, які втілюють загальну концепцію, запропоновану арх. Францом Решке. Її основною ідеєю є вшанування релігійних споруд, які раніше стояли тут і людей, які тут молилися і здобували знання. Це досягається не створенням великих монументів, а творенням просторів, що символізують та підкреслюють історичні традиції споруд, які тут стояли. Також ці нові простори стають знаковими і помітними як важливі частини життя сучасного міста.

Важливим у реалізації проекту було збереження та захист археологічних та історичних залишків кожної споруди. Усі роботи є зворотними, не пошкоджують оригінальні елементи, а також не стоять на заваді можливим майбутнім роботам, в тому числі реставрації та реконструкції синагоги «Золота Роза». Реалізація проекту поділена на чотири етапи, кожен з яких описано у наступній частині буклету. Результати втілення перших трьох етапів представлять уже у вересні 2016 року. А роботи на місці Великої міської синагоги заплановано на 2017 р.

The „Space of Synagogues: Jewish History, Common Heritage and Responsibility“ initiative includes four projects and realizes the general concept of Franz Reschke to respect and reflect the religious buildings that once stood in this place, and the communities that used to pray and study within them. This is achieved not by constructing new permanent monuments, but by minimalist treatments that produce spatial atmospheres evoking the qualities of what used to be here and was lost. At the same time, these spaces, although bereft of the buildings that used to occupy them, become once again identifiable as important constituents of the city.

Great care has been taken to ensure that the realization of the project would in no way disturb any archeological or existing historical remains. All works are reversible and there is nothing to hinder any appropriate modifications or to prevent the implementation of, for example, proposals to reconstruct the Golden Rose Synagogue at some point in the future. The project is to be carried out in four phases, the sequence and timing of which are described below. The results of the three stages will be presented to public in September 2016. Works on the Great City Synagogue site are planned for 2017.

СИНАГОГА «ЗОЛОТА РОЗА» / THE GOLDEN ROSE SYNAGOGUE

Поточний стан: виконано на 90 %.

Період реалізації: липень 2015 - серпень 2016 року.

Ключовим місцем проекту та початком його реалізації став простір, де колись стояла синагога «Золота Роза». На сьогодні проведено консервацію частково збережених стін та фундаментів із мінімальним втручанням. Платформа, що пролягатиме вздовж синагоги, захистить місце з боку входу та стане майданчиком, з якого можна буде роздивитися синагогу. Це місце стане місцем спокою, яке символізує багато століть історії євреїв Львова. Проект не лише не виключає можливості відбудови синагоги, а навіть більше - створює простір для пошуку інших рішень у майбутньому для синагоги.

Завдяки проведеній консервації зберігаються залишки будівлі та відновлюється їх належний стан. Важливо також наголосити, що відповідно до вимог ЮНЕСКО, усі роботи є зворотними та не пошкоджують оригінальних елементів, чітко зазначають різницю між новими та давнішими елементами. Також є відповідний висновок експертів ЮНЕСКО, який це підтверджує.

Проект консервації та реставрації руїн синагоги «Золота Роза» у 2014 підготувала н. арх. н. Оксана Бойко з колективом Інституту «Укрзахідпроектреставрація» на замовлення Управління охорони історичного середовища ЛМР. Роботи розпочалися у липні 2015 року та фінансувалися Львівською міською радою та німецько-українським проектом співпраці «Муніципальний розвиток та оновлення старої частини Львова». Виконавцем проекту є спеціалізована компанія «Львів-Реставрація».

Current Status: 90% completion.

Implementation period: July 2015 – August 2016

The first phase is the conservation of the Golden Rose Synagogue remains. Minimum intervention was made to protect the surviving parts of the walls and foundations, new surfacing was placed above the exposed earth floor, a ground drainage system was installed. No existing original elements were damaged, all the works are reversible in adherence to the UNESCO requirements. Nothing was done to hinder further archeological research or possible future restoration or reconstruction projects. The platform along one of the surviving walls will protect the synagogue and allow people to see the remains. This will be a quiet place that symbolizes many centuries of Jewish life in the city.

The plans for the conservation measures were drawn up by a team of experts of the Ukrzakhidproektrestavratsia Restoration Institute led by Oksana Boyko on instruction from the Office of Historical Environment Preservation (Heritage Department) of the Lviv City Council. The works began in July 2015. They are funded by the City of Lviv and the Ukrainian-German cooperation project "Municipal Development and Rehabilitation of the Old City of Lviv", and they are being carried out by the specialist construction company, Lviv-Restavratsia.

Маркування місця Бейт Гамідрашу та консервація синагоги «Золота Роза», червень 2016 / Marking the Beth Hamidrash site and conservation of the Golden Rose Synagogue, July 2016

БЕЙТ ГАМІДРАШ / BETH HAMIDRASH

Поточний стан: виконано на 90%.

Початок реалізації: жовтень 2015 - липень 2016 року.

Місце дому навчання Бейт Гамідраш стане тихою зеленою зоною, простором осмислення та роздумів у сучасному місті. На сьогодні фундаменти будівлі ознаменовані за допомогою світлих елементів, кожен з яких виконано за окремим проектом, щоб ретельно відтворити місце розташування Бейт Гамідрашу та вшанувати його історію. Світлі лінії виділяють структуру колишньої будівлі та відтіняють її на тлі стін довколишніх будівель. Додатковий контраст створюється за допомогою трав'яної поверхні поміж обрисами фундаментів. Зелена зона додасть відповідний настрій, який надихатиме на роздуми та заохочуватиме ділитися спогадами і слухати їх. Основним задумом проекту є показати та осмислити минуле і започаткувати розмову про сучасне суспільство. Такі питання як розмаїття, дискримінація, долання стереотипів та боротьба із ксенофобією – важливі виклики для Львова та України. Простір є місцем для діалогу – і з минулим, і поміж сучасниками.

Current Status: 90% completion.

Implementation period: October 2015 - August 2016.

The site of the Beth Hamidrash is a quiet green area and a place for contemplation in contemporary city. The positions of the building's foundations are indicated by strips of light coloured material placed to reproduce and commemorate the spatial arrangement of the original building. Grass planted between these strips help further to identify the contours of the original spaces and make them distinct against the backdrop of the surrounding buildings. Located between the conserved remains of the Golden Rose and the reconfigured site of the Great City Synagogue, this will be a place for contemplating the tragic consequences of discrimination, stereotyping and xenophobia, issues that are still not fully acknowledged or confronted in Lviv and Ukraine. This is to become a place of dialog between the past and the present.

МЕМОРИАЛ «УВІКОВІЧЕННЯ» / “PERPETUATION” MEMORIAL

Поточний стан: виготовлення стел та підготовка фундаментів.

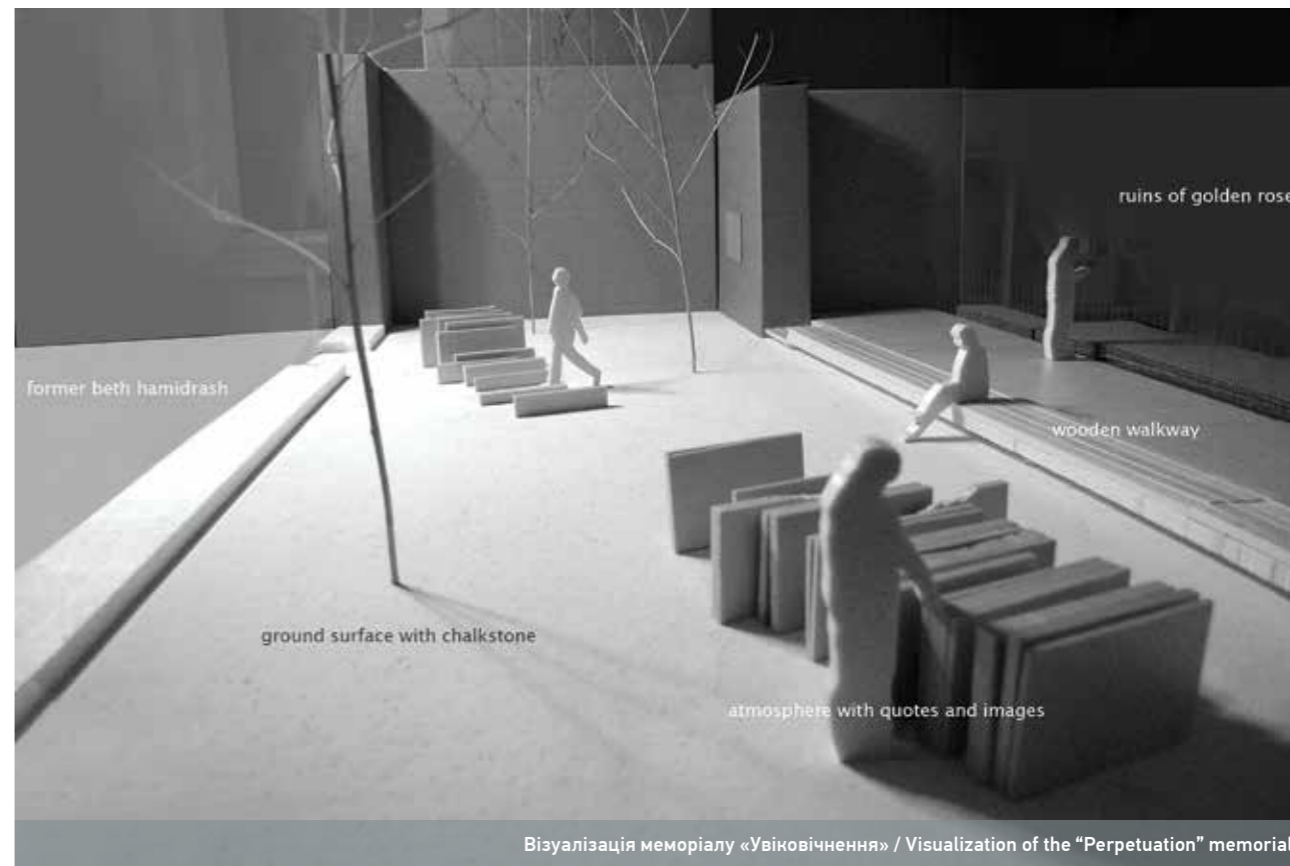
Початок реалізації: квітень - серпень 2016 року.

Меморіал «Увіковічення» розташований між синагогою «Золота Роза» та Бейт Гамідрашем, на місці колишнього внутрішнього двору. Він складається із 39-ти стел різної фактури. 21 стела містить цитати зі спогадів, щоденників, книг рабинів, мислителів, істориків, письменників і мешканців міста, пов'язаних з єврейською громадою. Мова оригіналу виділена, а крім того, подано переклади трьома мовами: англійською, івритом та українською. Серед мов-оригіналів – їдиш, польська, іврит, німецька, англійська, французька, російська, голландська й українська. Самі цитати поділено на три групи: довоєнне життя, Голокост та життя після. Серед авторів – відомі та звичайні люди, чоловіки й жінки, дорослі й діти. Згадка про них у таких місцях вшанування пам'яті міста запрошує львів'ян та гостей глянути на минуле крізь призму індивідуальних переживань та історій. Концепція меморіалу була запропонована арх. Францом Решке та Софі Янке. Історики з Центру міської історії підготували тексти та зображення у співпраці з дослідниками єврейської історії з різних країн. Вибір цитат було зроблено з представниками єврейських організацій у Львові. Далі подано цитати, які будуть розміщені на стелах у перекладі українською мовою.

Current Status: manufacturing of stone stellas and preparation of foundations in progress.

Implementation period: April – August 2016.

The “Perpetuation” Memorial is to be installed on an area between the sites of the Golden Rose and the Beth Hamidrash. It consists of 39 differently sized stone plates. The installation is to give voice to people who used to live in Lviv, who were Jewish, and who put their thoughts down in writing. 21 plates will carry quotations from memoirs and diaries, and the works of rabbis, thinkers, professional writers and ordinary citizens. Each quotation will be in its original language, and depending on what that is, it will be supplemented by English, Hebrew and Ukrainian translations. Most of the quotations can be categorized into three groups: those that are about pre-war Jewish life in Lviv, those about the Holocaust, and those about life after Holocaust. Among the authors are famous people and ordinary people, men and women of all ages and children. The concept was proposed by Franz Reschke and Sophie Jahnke. Researchers from the Center for Urban History developed the content of the memorial by contacting historians and Jewish studies experts and gathering suggestions for quotations from all over the world for this part of the project. The selection was made together with the representatives of Jewish organizations in Lviv. The following are English translations of the quotations to be inscribed on the Perpetuation memorial plates.

Візуалізація меморіалу «Увіковічення» / Visualization of the “Perpetuation” memorial

ПЕРЕД ВІЙНОЮ

З кожною людиною у світ приходять щось нове, чого ще не було, щось справжнє й неповторне. (Мартін Бубер).

Галицька земля щедра й багата. Вона дає олію, жовтий тютюн, важку, мов олово, пшеницю; її багатство – старі мрійливі ліси, ріки, озера, а передовсім – красиві, здорові люди: українці, поляки, євреї. Вони всі подібні між собою, незважаючи на різні обряди та звичаї. (Александр Гранак).

[Львів], славне й величне місто вчених, письменників і наставників, воно є джерелом мудрості та розсудливості, це наріжний камінь нашої віри. (Рабин Йоель Сиркіс, Бах).

Вся історія євреїв у цьому місті зосереджена в тісному, відмежованому мурами подвір'ї... Від старих мурів синагоги віє холодом, морозом віків, трепетом чотирьох довгих століть... Пройдіся зі мною цими вулицями, переступи пороги цих будинків, які століттями приховують стільки суперечностей, стільки речей виняткових і звичайних, відтвори у своїй уяві те, чого сьогодні вже немає... (Маєр Балабан).

Батьківщина для людини – це передовсім стіни, серед яких вона вперше бачить цей чудовий і сумний світ. Згодом батьківщина поширюється на цілий будинок, де мешкає людина, на вулицю, де вона ганяє босоніж і сміється... Моя батьківщина – велике гарне місто Лемберг... дільниця перед синагогою, яку називали "fardishul". (Мойше Шімель).

Окрім щоденної боротьби за існування, життя мого діда та його родини зосереджувалося лише на минулому. Віра була важливішою за будь-що, віра, що корінням сягала Землі Ізраїльської та П'ятикнижжя Мойсеєвого. (Міло Анштадт).

Єврейськість – це моя близька родина, якої ніколи не зрікаюся й не соромлюся, до якої цілковито признаюся... Вчора мене обрали віце-президентом мого Львова!... Люблю Львів. Люблю громадську працю. (Віктор Хаєс).

Вулиці подібні до моря: / вони віддзеркалюють колір смутку / і важкість очікування. (Дебора Фогель).

ВІЙНА І ГОЛОКОСТ

Вони поспішають, / сталеві птахи над верхівками дахів, / і літають, співаючи довкола міста. / Ніч угорі розривається на шматки / дзвінкоголосою зграєю. (Яків Шудріх).

Коли у жовтні 1939 року в статусі біженця з Польщі я опинився у Львові, моїм першим бажанням було відвідати Єврейський Музей... Музей зачинений... На стінах ще висіли портрети представників громади... У приміщенні Музею була лише одна людина – Максиміліан Гольдштейн, він сидів за письмовим столом, схилившись над паперами... (Борис Орач).

... життя більше не було нормальним, зовсім не нагадувало життя перед вибухом війни... Цей ще донедавна такий чудовий світ мав невдовзі поринути у ТЕМРЯВУ... З кожним днем ця ТЕМРЯВА глибшала, чимраз інтенсивніше огортала наш світ і чимраз більше поглинала нас. Нормальний світ припинив існувати – для нас залишилася тільки темрява. (Ігнаці Хігер).

Зранку та ввечері по місту проходили маршем колони в'язнів з жовтими латками – на роботу й з роботи. Вони йшли мовчки, пригнічені горем і мукою. Приречені. З обох боків приглядалися до них кращі люди. Арійці... (Курт Левін).

[У гетто] ми зазнали голоду. Того жахливого голоду у Львові... Відчуття голоду подібне до лютого звіра, що розриває твої нутрощі на шматки, і людина починає марити. Ми сиділи за столом і згадували, як до війни наші тарілки повнилися різноманітною їжею. Я мала єдине бажання: з'їсти цілу тарілку ячменю після війни. (Лілі Тау).

Я закохався у дівчину з нашого поверху. Її звали Анею. Ми гасали одне за одним, а вечорами сиділи на сходах і трималися за руки. У серпні 1942 року її разом з усією родиною повішали біля залізничної колії. Я довго плакав. Мені щойно виповнилося десять років. (Лешек Аллерганд).

... вони забрали мою маму. Я все бачила крізь вікно і розуміла, що сталося. Мені було дванадцять. В цю мить я перестала бути дитиною... Я бачила, як батько біг за мамою. Я усвідомила, що це кінець. У мене й досі перед очима та вулиця, мамина сукня, її туфлі на високих підборах... (Інка Кац).

Митрополит чекав мене, незважаючи на пізню годину, дуже тепло зустрів... Я розповів йому про табір, про жорстокість і звірства, про вбивства... про ті дні, коли заподіяли смерть шести чи семи тисячам євреїв, і про майбутню ліквідацію гетто. Коли я описував йому гетто й табір, те, в яких страшних умовах жили євреї, то бачив, як по його обличчю котилися сльози. (Рабин Давид Кахане).

ЖИТТЯ ПІСЛЯ...

Я заплющив очі, щоби не бачити смерті моїх братів, синів мого міста... Як їх мордують кати і як вони гинуть злою і жорстокою смертю... І заплющив я очі, і покликав місто моє, щоби постало переді мною: і моє місто, і всі його мешканці, і всі синагоги... Один за одним люди мого міста почали зникати. А я не побіг за ними, адже я знав, що людські думки не сягають того місця, куди вони йдуть. (Шмуель Йосеф Агнон).

Будинок либонь залишиться таким самим / Я прочиню двері / Сусіди зайдуть / А з родичів – ніхто / Я побачу старі меблі / якими користуються нові люди / У ліжках спатимуть незнайомці / Інша їжа на столі / Коли підйду до вікна / То побачу вазу / А на стіні тихо висітиме / Ікона. (Ізраель Ашендорф).

...в історичному процесі, як у тайзі, є політична поверхня, якою проноситься буревій, а є глибина лісу, яку вона не здатна зачепити. ... Євреї і українці повсякчас відчують взаємну симпатію, чітко відзначають переваги культури й побуту сусідів. Саме вони становлять той людський ліс, якого політичні бурі нездатні подолати... (Мартен Феллер).

Засмучений, журливий, зневірений, згорьований, / Стою я і дивлюся на пам'ятник крізь сльози, / Розпливчастий, як уві сні, / Я, залишений при житті. (Олександр Лізен).

Я повертаюся в увяві до Львова,... повертаюся, розуміючи, що мій Львів – усюди, що він – у серці кожного вигнанця з рідного села чи міста і кожної людини, якій лихоліття відібрало батьків і родичів. (Яніна Гешелес-Альтман).

А. Камєнобродский, Золота Роза /
A.Kamienobrodzki, The Golden Rose

Адам Ленкевіч, Панорама /
Adam Lenkiewicz, Panorama 1930-1939

Вигляд на Велику міську синагогу /
View to the Great City Synagogue, 1937

Януш Вітвіцкі, Синагога Золота Роза /
Janusz Witwicki, The Golden Rose, 1941-42

Площа Бернардинів /
Bernadine Square, 1941-44

Вул. Академічна /
Academicka Street, 1941-44

LIFE BEFORE THE HOLOCAUST

Every person born into this world represents something new, something that never existed before, something original and unique. (Martin Buber).

The earth of East Galicia is prodigal and rich. It spouts forth black oil, and bears golden tobacco and grain as heavy as lead, and old dreamy woods, and rivers, and lakes, and, above all, handsome, healthy people: Ukrainians, Poles, Jews. The three all look alike, despite their different manners and customs. (Alexander Granach).

... the grand and glorious city, full of scholars, writers and teachers, it is the source of wisdom and the fountain of prudence, a cornerstone for the faith. (Rabbi Yoel Sirkish, the Bakh).

The entire history of the Jews in this city comes together in this close, fenced in little courtyard... And from the old walls of the synagogue the cold, the frost of the ages beat down, the shudder of four long centuries... Walk through these streets with me, enter these buildings that for centuries have hidden so many contradictions, so many things elevated and base, reconstruct in your fantasy what is no more... (Majer Balaban)

A man's homeland –these are the walls in which he saw the beautiful, sad world for the first time. This homeland later expands to the entire house where one dwells, the street where one runs around barefoot, laughing... my homeland is the big, beautiful city of Lemberg... the neighborhood which is called "fardishul", in front of the synagogue. (Moyshe Shimmel).

With the exception of the daily struggle for existence, the life of my grandfather and his family was focused only on the past. Religion was more important than anything else, a religion which had its roots in the Land of Israel, in the five books of Moses. (Milo Anstadt).

Jewishness is my close family which I never renounce, of which I am never ashamed, which I fully embrace... Yesterday I was elected Vice President of my Lwów!... I love Lwów. I love public service. (Wiktor Chajes).

The streets are like the sea: / they reflect the color of longing / and the difficulty of waiting. (Debora Vogel).

WAR AND THE HOLOCAUST

They rush, the steely birds / over rooftops / and fly singing around the city. / The night above is torn to pieces / by a singing fleet. (Jacob Shudrich).

When I found myself in Lviv in October 1939, with my refugee status from Poland, my first desire was to visit the Jewish Museum... The museum was closed... There were still portraits of members of the community hanging on the walls... Inside the museum premises, there was only one man – Maximillian Goldstein: he was seated behind his desk poring over papers... (Borys Orach).

... life was no longer normal, it was in no way reminiscent of life before the outbreak of war... That recently wonderful world was about to plunge into DARKNESS. It happened quickly and unstopably, with a force that knew no obstacles, with a violence that ruled out any opposition or resistance. With each day that DARKNESS deepened, encompassing our world with ever greater intensity, and increasingly swallowing us up. The normal world stopped existing – all that remained for us was darkness. (Ignacy Chiger).

In the morning and in the evening, files of inmates with yellow armbands marched through the city on their way to and from work. They walked in silence, weighed down by their suffering and woe. Doomed. From either side, the better people looked on – Aryans... (Kurt I. Lewin).

[In the ghetto] the hunger affected us. That terrible hunger in Lviv... Hunger is when you feel like an angry beast is tearing apart your insides, and you start to see things. We would sit around the table, remembering how before the war our plates would be full of different foods. I had only one wish: to eat after the war a full plate of barley. (Lili Thau).

I fell in love with a girl from our floor. Her name was Ania. We would run around after each other, and in the evenings we would sit together on the stairs holding hands. In August 1942, they hanged her and her whole family next to the railway tracks. I cried for a long time. I was only ten years old. (Leszek Allerhand).

... my mother had been taken. I saw everything looking out of the window. I was twelve. I wasn't a child any more... I saw my father running after my mother, behind her, on the street. I understood it was over. I knew what was happening. I can still visualize the scene, my mother's dress, her high heels... (Inka Katz).

The Metropolitan was waiting for me despite the late hour and greeted me with great kindness... I told him about the camp, about the atrocities and brutal treatment, about the killings ... about the day in which six to seven thousand Jews were put to death and about the impending liquidation of the ghetto. As I related the story of the ghetto and the camp and the dreadful living conditions of the Jews there, I saw tears rolling down his cheeks. (Rabbi David Kahane).

LIFE AFTER ...

I closed my eyes, so as not to see the deaths of my brethren the sons of my city... How they are tortured by their tormentors and how they are killed in evil and cruel deaths... And so I closed my eyes and called upon the city to stand before me, my city and all its inhabitants and all its synagogues. ... One by one the people of my city began to vanish. And I did not chase after them, since I know that one's thoughts cannot reach where they are going. (Shmuel Yosef Agnon).

The house will probably be the same / I will push the door / Neighbors will come by / But of my relatives – none / I will see the old furniture / used by new people / In the bed will sleep strangers / foreign food on the table / When I will approach the window / I will see a vase / On the wall will be hanging / a silent icon. (Israel Ashendorf).

.... the historical process, like a boreal forest, has the political surface through which the storm sweeps, and the forest depths, which the storm cannot touch. ... Jews and Ukrainians have always felt a mutual sympathy, and clearly acknowledged the advantages of their neighbors' culture and way of life. It is they that make up the human forest that political storms cannot overcome...(Marten Feller).

Mournful, despondent, / Raging, furious, / I stand and look through tears at the monument, / floating, as in a dream – / I, who remain near life. (Alexander Lizen).

I return in my imagination to Lwów... I return, knowing that my Lwów is everywhere; it speaks to everyone who has been forced from their village or town, everyone who has lost their family in violent circumstances. (Janina Heschel – Altman).

Площа на місці Великої міської синагоги /
Square on the Great City Synagogue site, 1960s

Вул. Фрунзе (Староєврейська) /
Frunze (Staroyevreyska) Street, 1960s

Обговорення реалізації проекту Простір Синагог, листопад 2015 /
On-site discussions of the Space of Synagogues project, November 2015

ВЕЛИКА МІСЬКА СИНАГОГА / GREAT CITY SYNAGOGUE

Поточний стан: триває робота над документацією, формування бюджету, збір коштів.

Початок реалізації: 2017 рік.

Пропозиція для місця Великої міської синагоги залишає його відкритим простором та виділяє на тлі густої навколишньої забудови історичного середмістя. Світле мощення, виконане з високоякісних та індивідуально виготовлених плит із нанесеними контурами плану першого поверху синагоги. Задум виявляється у тому, щоб позначити це місце як ділянку, на якій була синагога, точно відтворити план приміщення, показавши реальні розміри і конструкцію синагоги. Це символізує важливість синагоги в житті громади та міста, а також злочин Голокосту, і як наслідок – порожнечу й вакуум, які прийшли після знищення самої будівлі та вбивства членів єврейської спільноти Львова. Тут використовуються різні текстури мощення та мінімальний нахил у східному напрямку. Завдяки цьому, при особливому світлі, особливо після дощу, і проходячи крізь гладкі й виступаючі поверхні, проявлятиметься форма самої будівлі.

Згідно із концепцією конкурсу та пропозицією проекту-переможця, це місце мало б залишитися відкритим громадським простором, місцем для культурних заходів і подій, спрямованих на вшанування історичної пам'яті, які будуть доречні на цьому місці наприклад, щорічний «Львів Клез Фест», що його організовує благодійний фонд «Хесед Ар'є». На цьому місці не передбачено жодної комерційної діяльності.

Current Status: documentation underway, budget under development.

Implementation period: 2017

The current spatial arrangement of the place where the Great City Synagogue once stood will be retained but it will be given a new treatment that recalls the former presence of the building. The existing concrete pavement slabs will be replaced with specially produced paving plates marked with the contours of the synagogue's ground floor plan and its interior layout, which will be shown by using different textures on the new paving plates' surfaces. These, and the new slight eastward slope of the site, will help make the shape of the former building stand out, especially after the rain, as light falls upon it.

This area will not only serve as an open public space, but also as a place for cultural activities and events appropriate to the part it once played in the vibrant Jewish life in the city. An example would be the annual Lviv Klezmer Festival. No commercial activities will be allowed on the site.

Розріз проекту та фото місця Великої міської синагоги, роботи на якому заплановано на 2017 рік /
Section of the project and photo of the Great City Synagogues site, where works are planned for 2017

Дискусія „Чиєсь чи спільне: кому належить спадщина“ в рамках „Єврейських днів у Ратуші“ 2015
„Someone’s or Shared: Who Owns Heritage,“ within the „Jewish Days at the City Hall“ program, 2015

5 / МІСЦЕ ЖИВОЇ ІСТОРІЇ / A PLACE OF LIVING HISTORY

Сприяння усвідомленню єврейської історії та спадщини як важливої частини історії міста та спадщини в Україні є завданням освітніх програм, які уже реалізуються та заплановані після відкриття «Простору Синагог». Вони також спонукатимуть до переосмислення ролі та функції меморіального простору в місті. Це створить різнопланові можливості для інформування про єврейську історію та спадщину, осмислення того, як ми пов’язуємо минуле з викликами сучасності і як залучаємо мешканців та гостей міста до спільної розмови. Освітня програма, яку розробляє Центр міської історії, зосереджена як на загальних темах з єврейської історії регіону та міста, так і на індивідуальних стежках та історіях членів єврейської громади, які мешкають у Львові. Це дає змогу по-іншому побачити історію Львова, України та Центральної і Східної Європи та критично розглянути такі теми, як спільнота, приналежність, багатоетнічність та розмаїття, помістивши їх в історичний контекст та розглянувши в сучасних умовах. Концепція програми включає екскурсії, дискусії, семінари для екскурсиводів, матеріали (карти, буклети), заняття з дітьми та підлітками у співпраці зі школами. Деякі заходи уже втілюються. До прикладу, у липні-серпні 2016 року уже вдруге відбудуться „Єврейські дні у Ратуші“ - серія лекцій та дискусій за участю істориків та дослідників з різних країн. Інші заходи плануються на 2017 рік. Виставка „Давня єврейська дільниця у Львові: розмаїття, досвіди та мешканці“ розробляється у співпраці з Музеєм історії релігії та з залученням мешканців, представників єврейських організацій та дослідників.

Raising awareness about Jewish history and heritage as an important part of Lviv’s and Ukraine’s history and heritage will be the main task for an educational program to be developed after the opening of the Space of Synagogues. It will also promote rethinking the roles of memorial spaces in contemporary cities, and create new possibilities for public and critical engagements with the past by inhabitants and visitors. The Educational Program developed by the Lviv Center for Urban History includes lectures, seminars, excursions, study groups for children and teenagers in cooperation with schools, workshops for tour guides, the distribution of learning materials and so on. The programme is primarily concerned with the histories of individual members of the Jewish community, past and present, and with personal attitudes towards issues such as community, belonging, multi-ethnicity and cultural diversity in both the historical context and present day circumstances. Some activities are already implemented. Thus in July-August 2016 for the second time a public lectures series „Jewish Days at the City Hall“ will bring historians and researchers from different countries. More activities are scheduled for 2017. Exhibition „The Old Jewish Quarter in Lviv: Diversity, Experiences, Inhabitants“ is jointly developed with the Lviv Museum of the History of Religion and in cooperation with researchers, members of Jewish communities, inhabitants and researchers. The exhibition opening is planned for 2018.

6 / РЕЗУЛЬТАТИ ТА ПЛАНИ / RESULTS AND PLANS

Ми раді повідомити усіх, кого цікавить проект “Простір Синагог”, що завдяки зусиллям організаторів та партнерів, а особливо – дякуючи активній участі жертводаців з усього світу, вдалося зібрати повну суму грошей для втілення трьох етапів проекту. У вересні 2016 року законсервовані залишки синагоги “Золота Роза”, помаркована територія Будинку Навчання та меморіальна інсталяція “Увіковічення” відкриються. Цей новий громадський простір стане місцем вшанування жертв Голокосту у Львові, місцем діалогу – з минулим і між сучасниками.

Однак попереду ще багато роботи. На 2017 рік заплановано відкриття простору, де раніше стояла Велика міська синагога. Попередньо загальний бюджет цього етапу – понад 200,000 євро. Більшу частину буде профінансовано Львівською міською радою та партнерськими організаціями. Однак ми продовжуємо збір коштів. Запрошуємо долучитися до вшанування єврейської історії Львова, яку ми вважаємо спільною спадщиною та відповідальністю!

We are pleased to inform that thanks to the efforts of the organizers and partners, and donors from across the world, the full amount of money necessary to complete three phases of the “Space of Synagogues” project was secured. In September 2016, the conserved remains of the “Golden Rose” Synagogue, the demarcated territory of the House of Learning, and the memorial installation “Perpetuation” will open. This new memorial and public space will become a place for honoring the victims of the Holocaust in Lviv—a place of dialogue between the past and the present.

However we still have much work ahead of us. The completion and opening of the site where the Great City Synagogue once stood is planned in 2017. The budget estimates for this phase is more than €200,000. The majority will be financed by the Lviv City Council and other partner organizations. The fundraising campaign is under way and we invite you to participate in the honoring of Jewish history in Lviv, which is our common heritage and responsibility!

7 / ОРГАНІЗАТОРИ / ORGANIZERS

Львівська
міська
рада

Виконавчий комітет Львівської міської ради

Площа Ринок 1, 79000 Львів, Україна
www.city-adm.lviv.ua

Управління охорони
історичного середовища
Львівська міська рада
вул. Валова, 20
79008 Львів, Україна

Львів
відкритий для світу

Муніципальний розвиток та оновлення старої частини міста Львова

Проект українсько-німецької співпраці
Львівської міської ради і Німецького
товариства міжнародної співпраці (GIZ)
вул. акад. Богомольця, 6, каб. 6
79005 Львів, Україна
www.urban-project.lviv.ua

співпраця з
НІМЕЧЧИНОЮ
DEUTSCHE ZUSAMMENARBEIT

Implemented by:
giz
Глобальне Товариство
Міжнародної Співпраці (GIZ) GmbH

Центр міської історії Центрально-Східної Європи

вул. акад. Богомольця, 6
79005 Львів, Україна
www.lvivcenter.org

Центр міської історії
Центрально-Східної Європи

ПАРТНЕРИ / PARTNERS

Гешер Галіція (США)
www.geshergalicia.org

Асоціація комеморації єврейської
спадщини та місць у Львові (Ізраїль)

Executive Committee
of Lviv City Council
Rynok Square 1, 79000 Lviv, Ukraine
www.city-adm.lviv.ua

Office of Historical Environment
Preservation (Heritage Department)
Lviv City Council
Valova Street, 20
79008 Lviv, Ukraine

Municipal Development and Rehabilitati-
on of the Old City of Lviv
Ukrainian-German Project of the Lviv City
Council and the Deutsche Gesellschaft für
Internationale Zusammenarbeit (GIZ)
Office 6, Akad. Bohomoltsia Street, 6
79005 Lviv, Ukraine
www.urban-project.lviv.ua

Center for Urban History
of East Central Europe
Akad. Bohomoltsia Street, 6
79005 Lviv, Ukraine
www.lvivcenter.org

Gesher Galicia (USA)
www.geshergalicia.org

Association of the Commemoration of
Lwow Jewish Heritage and Sites (Israel)

8 / ЯК ПІДТРИМАТИ ПРОЕКТ: БАНКІВСЬКІ РЕКВІЗИТИ

Отримувач – ГО «Центр міської історії Центрально-Східної Європи»

Призначення платежу: благодійний внесок на підтримку вшанування єврейської спадщини у Львові

Гривні

р/р: 26008295495

ЄДРПОУ 36417681

Банк: АТ Райффайзен Банк Аваль, МФО 380805

Адреса: Київ, 01011, вул. Лескова, 9

Долари США

р/р: 26003400434

Банк: АТ Райффайзен Банк Аваль, МФО 380805

SWIFT - AVALUAUK

Адреса: Київ, 01011, вул. Лескова, 9

(для переказів з-за кордону)

Банк-кореспондент: Raiffeisen Zentralbank Oesterreich, Vienna

к/р: 07055022305

SWIFT: RZBAATWW

Євро

р/р: 26005295498

Банк: АТ Райффайзен Банк Аваль, МФО 380805

SWIFT - AVALUAUK

Адреса: Київ, 01011, вул. Лескова, 9

(для переказів з-за кордону)

Банк-кореспондент: Raiffeisen Bank International AG, Vienna

к/р: 55022305

SWIFT: RZBAATWW

Контакт для довідок:

Тетяна Федорук

Центр міської історії

t.fedoruk@lvivcenter.org

Інформацію про проект он-лайн та про те, як підтримати проект можна знайти на:

www.jewish.lviv.travel

8 / HOW TO SUPPORT: BANKING INFORMATION

Receiver - NGO "Center for Urban History of East Central Europe"

Purpose of Bank Transfer: charity support for the Space of Synagogues Project in Lviv

UAH (Ukrainian Hryvnia)

Account nr: 26008295495

ЄДРПОУ 36417681

Bank: AT Raiffeisen Bank Aval, MFO 380805

Address: Kyiv, 01011, vul.Leskova 9

For transfers from abroad:

USD

Account nr: 26003400434

Bank: AT Raiffeisen Bank Aval, MFO 380805

SWIFT - AVALUAUKLVI

Address: Kyiv, 01011, vul.Leskova 9

Correspondent bank:

RaiffeisenZentralbankOesterreich

Correspondent bank account: 55022305

SWIFT: RZBAATWW

EURO

Account nr: 26005295498

Bank: AT Raiffeisen Bank Aval, MFO 380805

SWIFT – AVALUAUKLVI

Address: Kyiv, 01011, vul.Leskova 9

Correspondent bank:

RaiffeisenZentralbankOesterreich

Correspondent bank account: 55022305

SWIFT: RZBAATWW

For further information contact:

Tetiana Fedoruk

Center for Urban History

t.fedoruk@lvivcenter.org

Information about the project online and how to support it can also be found on:

www.jewish.lviv.travel

9 / КОНТАКТНА ІНФОРМАЦІЯ

Лілія Онищенко,

начальник Управління охорони історичного середовища Львівської міської Ради

вул. Валова, 20
79008 Львів, Україна
тел.: +380322354538;
факс: 380322975566,
моб.: +380505887500
e-mail: uois@i.ua

Софія Дяк,

директор Центру міської історії Центрально-Східної Європи

вул. акад. Богомольця, 6
79005 Львів, Україна
тел.: 380322751734,
факс: +380322751309,
моб.: +380509447801
e-mail: s.dyak@lvivcenter.org

ВИХІДНІ ДАНІ

Видавець _ Львівська міська рада

Текст _ Софія Дяк, Володимир Беглов (Центр міської історії), Іріс Гляйхман
Макет _ Магдалена Поллочек (GIZ) та Ірина Цімерман

Ілюстрації _ Бази даних проекту GIZ «Муніципальний розвиток і відновлення старої частини Львова» та Центру міської історії.

Подяка авторам, колекціонерам та інституціям, які надали зображення _ Львівському історичному музею, Національному музею у Львові, Інституту Укрзахідпроектреставрація, Інституту історії та теорії архітектури у Києві, Архіву Яд Вашем, Андрію Боярову, Мар'яні Бориц, Олегу Введенському, Ігорю Котлобулатову, Марині Курсановій, Іллі Левіну, Олександрові Новіцькому, Назару Пархомику, Володимиру Рум'янцеву
Візуалізації _ Франц Решеке
Переклад на англійську _ Світлана Брегман
Редактор _ Бен Керн та Наталя Багнюк

Буклет підготували ЛМР, спільний українсько-німецький проект «Муніципальний розвиток і відновлення старої частини Львова» (www.urban-project.lviv.ua) ЛМР та Німецького Товариства міжнародного співробітництва (GIZ GmbH) та Центр міської історії Центрально-Східної Європи (www.lvivcenter.org).

© Всі права застережено. Червень 2016

Несанкціоноване розповсюдження, передрук, копіювання й відтворення цілої публікації або будь-якої її частини з комерційною метою заборонено.

9 / CONTACTS

Lilia Onyshchenko,

head of the Office of Historical Environment Preservation (Heritage Department), Lviv City Council

20 Valova Street
79008 Lviv, Ukraine
tel.: +380322354538
fax.: +380322975566
cell: +380505887500
e-mail: uois@i.ua

Sofia Dyak,

director of the Center for Urban History of East Central Europe

6 Bohomoltsia Street
79005 Lviv Ukraine
tel.: 380322751734
fax: +380322751309
cell: +380509447801
e-mail: s.dyak@lvivcenter.org

IMPRINT

Publisher _ Lviv City Council

Text _ Sofia Dyak, Volodymyr Beglov (Center for Urban History) and Iris Gleichmann
Layout _ Magdalena Polloczek (GIZ) and Iryna Zimerman

Illustrations _ Database of the GIZ project "Municipal Development and Rehabilitation of the Old City of Lviv" and the Center for Urban History of East Central Europe

Photo and picture acknowledgements _ Lviv Historical Museum, The National Museum in Lviv, The Ukrzakhidproektrestavratsiya Regional Historical Restoration Institute,

The Institute for the Theory and History of Architecture in Kyiv,

Yad Vashem Archives in Jerusalem;

Andrij Bojarov, Mariana Boryk, Maryna Kursanova,

Ihor Kotlobulotov, Oleksandr Novitskyi,

Illia Levin, Nazar Parkhomyk,

Volodymyr Rummyantsev, Oleg Vvedenskyi

Visualizations _ Franz Reschke

Translated from the Ukrainian by _ Svitlana Bregman

Edited by _ Ben Kern and Natalia Bahnyuk

This booklet was prepared by Lviv City Council, the Ukrainian-German cooperation project of the Lviv City Council and the Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH, "Municipal Development and Rehabilitation of the Old City of

Lviv" (www.urban-project.lviv.ua)

and the Center for Urban History of East Central Europe (www.lvivcenter.org).

© All rights reserved. June 2016.

Any unauthorised use, reprint, copy or recreation of the publication or its part(s) for commercial purposes is prohibited.

Львівська
міська
рада

Implemented by

giz
Federal Business
Development
Administration (FBDA) GmbH

Розповсюджується безкоштовно / Distributed free of charge